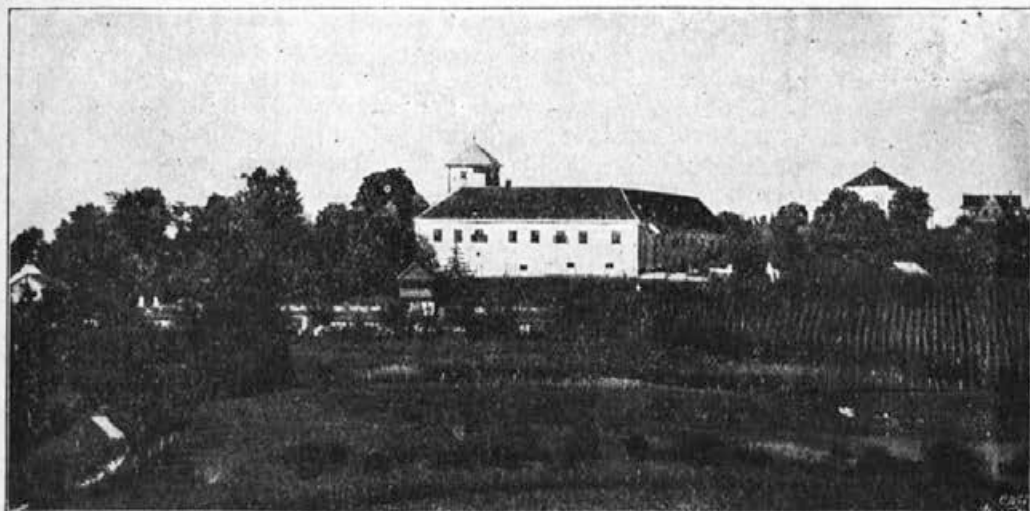

PROGRAM IN UREDBA

DRŽAVNE KMETIJSKE ŠOLE
NA GRMU V NOVEM MESTU.

SAMOZALOŽBA. TISKARNA J. BLASNIKA NASL. V LJUBLJANI.

PROCEEDINGS OF THE

ANNUAL MEETING OF THE
AMERICAN MEDICAL ASSOCIATION

1907

Ob petdesetletnici državne kmetijske šole.

Državna kmetijska šola, ki je od l. 1886. na Grmu, praznuje letos petdesetletnico svojega obstanka; ona je danes najstarejša kmetijska šola s slovenskim učnim jezikom.

Početek grmske kmetijske šole je na **Slapu pri Vipavi**.

Napredka željni Vipavci so si že zdavnaj želeli strokovne šole za vinarstvo in sadjarstvo. Podpiral jih je v tem stremljenju rodoljubni graščak grof Karel Lanthieri v Vipavi, ki je na občnem zboru Kmetijske družbe v Ljubljani dne 24. novembra 1869 velikodušno izjavil, da bode dal v to svrho svojo graščino na Slapu pri Vipavi.

Leta 1870. je podpisal grof Lanthieri izjavo, da prepusti svojo graščino Slap v svrho ustanovitve vinarske in sadjarske šole za 30 let deželi Kranjski v porabo.

Dokler bo treba novih naprav, naj se porablja čisti dohodek za te namene in naj pripade njemu šole potem, ko ne bode treba več novih naprav.

Ministrstvo je odobrilo učni načrt in je z odlokom z dne 8. marca 1870 dovolilo ustanovno podporo 3000 gld in vzdrževalno podporo letnih 2000 gld za dobo prihodnjih pet let.

Dne 2. novembra 1872 je sprejel deželni zbor kranjski sklep, da se šola na Slapu ustanovi in sicer kot **vinarska in sadjarska šola**.

Pozneje se je podučevalo tudi nekoliko splošnega kmetijstva. Strokovna učitelja sta bila dva in sicer vodja, ki je bil ob enem prvi učitelj, in adjunkt, ki je bil drugi učitelj.

Za revne učence se je določilo 8 ustanov po 120 gld. na leto.

Šola se je slovesno otvorila dne 18. septembra l. 1873. ob navzočnosti dež. glavarja dr. Friderika pl. Kalteneggerja, grofa Lanthierija in dru-

gih odličnih mož. Vodjem te šole je bil že s pričetkom leta 1873. imenovan vipavski rojak † R i h a r d D o - l e n c , ki jo je vodil ves čas in se preselil z njo leta 1886. na Grm.

Poleg njega so delovali kot adjunkti na tem zavodu: † J o s i p K r i s t a n , od leta 1873—1875 (pozneje profesor na učiteljsku v Kopru); † F r a n c Ž e p i č , od 1875—1878 (pozneje ravnatelj kmetijske šole v Gorici); † G u s t a v P i r c , od 1879—1882 (pozneje tajnik, gen. ravnatelj Kmetijske družbe in nazadnje njen predsednik); A n d r e j L e n a r č i č , od l. 1882—1884 (pozneje ravnatelj srednje kmetijske šole v Križevcih, nazadnje gospodarski svetnik pri dež. vladi v Zagrebu); V i l j e m R o h r m a n , od 1884 naprej, v kateri lastnosti se je preselil l. 1886 na Grm.

Prvo leto se je šolalo 9 učencev. Od teh je bilo 5 Dolenjcev, 2 Vipavca in pa 1 Gorenjec.

V celem je šolo na Slapu dovršilo v letih od 1873 do 1886 69 učencev.

Na šoli so se prirejali tudi tečaji za ljudskošolske učitelje in nedeljski tečaji za gospodarje iz okolice.

Šola na Slapu je bila slabo obiskana. Kriva je bila temu deloma manj primerna lega šole na deželni meji in blizu Gorice, ki je imela svojo kmetijsko šolo, deloma pa njen program, ker je bila šola samo vinarska in sadjarska in prikrojena s posebnim ozirom na vipavske razmere.

Medtem je na Dolenjskem pričela trtna uš, puštošiti vinograde in se je čimdalje bolj čutila potreba, da se ustanovi tamkaj kmetijska šola. Vsaj je imela Dolenjska devetkrat toliko vinogradov kot Vipavska dolina. Zato so se vedno bolj množili glasovi, da se šola na Slapu premesti na Dolenjsko. Slednjič je deželni odbor kranjski v seji z dne 14. oktobra 1884 sklenil, da se ima na Dolenjskem ustanoviti vinarska in sadjarska šola. Slapenska šola naj preneha, inventar in učno osebje iz Slapa naj se preseli na Dolenjsko.

Deželnemu odboru se je naročilo, da poišče v ta namen pripravno posestvo in da zaprosi kmetijsko ministrstvo za prispevek k vzdrževanju te šole.

Deželni odbor se je te naloge lotil z vso vnemo. Razglasil je v januarju l. 1885, da želi primerno posestvo kupiti ali v najem vzeti in je ob enem navedel pogoje glede lege, zemlje itd. Do stavljenega roka, to je do 31. marca 1885 je prišlo 14 ponudb, ki jih je pregledala posebna komisija (dež. odbornik Oton Detela, deželni inženier Witschl in vodja slupenske šole R. Dolenc).

V 20. seji dne 23. januarja 1886 se je deželni zbor kranjski odločil, da se nakupi in uredi za šolske svrhe graščina Grm.

S skupno pogodbo z dne 18. marca 1886 je deželni odbor kranjski kupil od Antona Vincenca Smole graščino Grm za 30.442 gld. 50 kr.

Staro grajsko poslopje se je popravilo in šolskemu namenu primerno priredilo. Gospodarska poslopja, zlasti hlev, svinjaki itd., so se tekom časa prezidala in deloma na novo zgradila.

Kmetijska šola na Grmu leži komaj 10 minut (1 km) od Novega mesta in spada sedaj v mestno občino Novo mesto. Njena lega v središču vinorodne Dolenjske je torej prav prikladna.

Grad Grm stoji na prijaznem griču, raz kojega je lep pogled na Novo mesto in okolico, zlasti na Trško goro s slovečimi vinogradi. Grmsko posestvo oklepa na eni strani potok Težka voda, na drugi pa stara državna cesta, ki vodi iz Novega mesta preko Gorjancev v Karlovec. Star, v četverokotu zidani grad z velikim dvoriščem izvira deloma že iz 16. stoletja in so ga gradili baroni Mordaksi, kojih grb je videti na lepem, s štukaturo in freskami okrašenem stropu v grajskem stolpu.

Vzhodno, južno in zapadno od grajskega poslopja so nameščena gospodarska poslopja, za njimi njive in travniki, drevesnice, trtnice in sadovnjaki. Pred gradom je lep park ter cvetlični in zelenjadni vrt. Med njim in glavno cesto pa velik, z drevjem zasajen pašnik.

Posestvo okoli gradu obsega 35 ha 54 a. K njemu pripada vinograd v Smoleni vasi v izmeri 2 ha 56 a. K temu posestvu se je dokupilo od dr. Rozine še vinograd v Trški gori in pozneje več gozdov, tako

da obsega danes vse posestvo 61 ha 97 a 89m², in sestoji iz vseh kultur, ki so taki šoli potrebne.

Šola na Grmu je razširila svoj program in se je uredila kot vinarska, sadjarska in poljedelska šola. Pozneje je dobila naslov kmetijske šole.

Leta 1907 je šel po 34-letnem delovanju vodja R. Dolenc v pokoj. Njegovo mesto je prevzel tedanji adjunkt V. Rohrmann, ki je bil imenovan začasnim vodjem in pozneje ravnateljem zavoda.

Šola, ki je bila prvotno dvoletna, se je l. 1909. temeljito preuredila. Iz dvoletne šole sta nastali dve šoli z enoletno učno dobo in sicer letna šola, ki traja celo leto, za učence iz vinorodnih krajev, in zimska šola, ki traja dve zimi po 5 mesecev, za učence iz nevinorodnih krajev. S to preuredbo se je število učencev takoj dvignilo, tako da jih šteje sedaj redno po 50 na leto. Po svoji sedanji uredbi ustreza šola vsem potrebam, ker se ozira na gospodarske in posestne razmere slovenskih kmetovalcev. Najbolje se izučijo letni učenci, če nadaljujejo še drugi zimski tečaj, kjer se temeljito izučijo še v živinoreji, v mlekarstvu, v živinozdravniški pomoči itd. V poldrugem letu si pridobi na ta način splošno in vso potrebno kmetijsko izobrazbo.

Kranjska kmetijska šola je v 50 letih svojega obstoja odgojila lepo število mladeničev. Šola na Slapu je od l. 1873 do 1886 dovršila 69 učencev, šola na Grmu pa v času od l. 1886 do 1910 258 učencev, od l. 1910 do 1923 pa letno šolo 66 učencev, zimsko šolo 89 učencev, letno šolo in drugi tečaj zimske šole 16 učencev, tako da je bilo vseh absolventov 495, in ako se prišteje še 13 letošnjih absolventov letne šole, skupaj 508 mladeničev.

Poleg tega se je na šoli izšolalo lepo število (okrog 80) gospodarskih vajencev ter veliko število tečajnikov, zlasti obiskovalcev kmetijsko-nadaljevalnih tečajev za ljudskošolske učitelje (okrog 150). Mnogo absolventov zavzema danes važna mesta kot ravnatelji in upravitelji privatnih in državnih veleposestev itd. Pretežna večina absolventov pa deluje doma, kot vzgledni kmetijski gospodarji, ki uživajo

tudi v javnem življenju kot poslanci, župani itd. splošen ugled.

Glede absolventov šole v letih od l. 1910 do l. 1922 se je dognalo, da se jih peča s kmetijstvom 85%, od tega 5% v državni službi, 4% v privatni službi in 76% na domačem posestvu.

S kmetijsko šolo na Grmu v zvezi stoji tudi gospodinjstva šola za kmetijska dekleta na zavodu šolskih sester v Šmihelu, ki je od Grma 5 minut oddaljena. Strokovni učitelji grmske šole podučujejo na tem zavodu in se gojenke vežbajo tudi na gospodarstvu grmske šole.

Z reorganizacijo šole se je l. 1910. pomnožilo tudi stalno učno osebje. Danes delujejo na zavodu poleg ravnatelja trije stalni strokovni učitelji, en strokovni suplent, en stalni učitelj pomožnih predmetov ter trije pomožni učitelji (za verouk, živinozdravstvo in gozdarstvo).

Šolo na Grmu je vodil od l. 1886 do 1907 pokojni ravnatelj Rihard Dolenc; od l. 1907 do 1919 ravnatelj Viljem Rohrmann (sedaj kmetijski svetnik in referent za kmetijsko šolstvo v Ljubljani); od l. 1919 do 1921 ravnatelj inž. Albert Vedernjak (prideljen sedaj kot referent pri agrarni reformi) in od l. 1921. naprej vodi šolo sedanji ravnatelj kmetijski svetnik Bohuslav Skalický, bivši dolgoletni vinarski nadzornik za Kranjsko.

Kot strokovni učitelji (oziroma supleniti) so delovali na Grmu: od l. 1886—1907 Viljem Rohrmann in kot njega začasni namestnik v l. 1887 in 1888 Franc Štupar (pozneje tajniški pristav in ravnatelj Kmet. družbe v Ljubljani); od l. 1907 do 1915 † Rudolf Zdojšek (umrl v ruskem ujetništvu l. 1915); od l. 1909—1913 † Anton Planinšek (umrl na Grmu l. 1913); od l. 1909—1919 inž. Albert Vedernjak; od l. 1913—1920 Leo Golmajer (sedaj strokovni učitelj v Št. Juriju); od l. 1919—1921 Franjo Kafol (sedaj okr. ekonom v Novem mestu).

Sedaj delujejo na zavodu kot strokovni učitelji: Fran Malasek, od l. 1913 naprej; inž. Ferdo Vončina, od l. 1919.; Fran Simončič, od l. 1922 in Anton Lap, od l. 1922 dalje.

Kot stalni učitelji za pomožne predmete in za čebelarstvo so bili nameščeni od l. 1888—1892 † Jernej Černe; od l. 1892—1922 Anton Lapajne, ki je stopil kot pisarniški ravnatelj v pokoj, in od l. 1922 Ludovik Puš.

Kot praktični učitelji delujejo na zavodu opravniki, sadjar, vrtnar in viničar.

Med vojno se je moral pouk na zavodu ukiniti, ker so odšle strokovne moči v vojno. Sedanja kmetijska šola na Grmu, ki je bila prej deželna, je po državnem prevratu l. 1918 postala državna kmetijska šola.

Po vsi svoji uredbi in po svojem učnem gospodarstvu nudi danes kmetijska šola na Grmu najlepšo priliko, da se kmetijski mladeniči v svojem poklicu izvežbajo. Želeti je, da bi se tega naš kmetski stan zavedal in da bi pošiljal svoje sinove v ta zavod.

Namen in uredba šole.

Namen šole.

Državna kmetijska šola na Grmu ima namen, da se mladeniči, ki so dovršili ljudsko šolo, v najkrajši dobi in z najmanjšimi stroški primerno izobrazijo za kmečki poklic in da se s prirejanjem praktičnih tečajev vpliva na povzdigo kmetijstva v deželi.

V ta namen ima šola na razpolago obsežno gospodarstvo, ki se peča z vsemi panogami slovenskega kmetijstva.

Šolsko posestvo in zgradbe.

Šolsko posestvo obsega:

1. posestvo na Grmu	35.5403 ha
2. vinograd v Trški gori	1.9544 „
3. vinograd in sadovnjak v Cerovcih	3.1463 „
4. gozd na Vrhovskem	10.4969 „
5. gozd v Podlubnem	9.3410 „
6. gozd v Rasnem	1.5000 „

Skupaj 61.9789 ha

Posestvo na Grmu je zloženo (arondirano) in na sledeči način obdelano:

1. njive	10.2903 ha
2. travniki	15.9082 „
3. pašniki	2.5000 „
4. trtnica	1.5676 „
5. drevesnica	0.4816 „
6. vrt	0.5330 „
7. botanični vrt, park, gozdič	0.7193 „
8. stavbne parcele, pota itd.	3.5402 „

Skupaj 35.5403 ha

Šolsko posestvo na Grmu je opremljeno z vsemi potrebnimi šolskimi in gospodarskimi zgradbami.

V gradu, (šolskem poslopju) samem se poleg stanovanj ravnatelja, prefekta in uslužbencev nahajajo pisarne, učne sobe, kabineti z zbirkami, spalnice in šolska kuhinja, kjer je mogoče nastaniti in prehraniti 50 učencev.

Gospodarska poslopja so nameščena v najbližji bližini gradu in sicer: moderno urejeni hlevi, svinjaki, pod, kozolec in kolarnica, na vrtu stanovanje vrtnarja, gorke lehe, cvetličnjaki in silnice, v gradu samem je še mlekarna, vinska in sadna klet, žitnica in delavnica, pred gradom se nahaja poslopje s sadno kuhinjo, izparilnikom za vinske sode in sadna sušilnica.

Uredba šole.

Šola obstoji iz dveh oddelkov, namreč:

1. iz zimske šole in 2. iz letne šole.

Zimska šola ima namen, podati v najkrajšem času tisto strokovno izobrazbo, ki je dandanes kmetovalcem neobhodno potrebna. S to šolo naj se učenci usposobijo za uspešno kmetovanje po živinorejskih in poljedelskih krajih naše dežele.

Pouk v zimski šoli obsega dva zimska tečaja po pet mesecev, ki se pričeneta vsako leto z mesecem novembrom in trajata do konca marca.

Letna šola ima namen, poučevati učence poleg splošnega kmetijstva pred vsem v vinogradništvu, kleparstvu in uporabi sadja, in traja zaradi potrebnega praktičnega poduka celo leto.

S to šolo naj se učenci usposobijo za gospodarstvo po vinorodnih krajih naše dežele. Zimski tečaj v tej šoli traja od novembra do konca marca, skupaj pet mesecev, poletni tečaj od aprila do konca oktobra z enomesečnimi počitnicami meseca avgusta, skupaj torej šest mesecev, tako da traja cel letni tečaj 11 mesecev. O Božiču imajo učenci 10 dni počitnic, o Veliki noči pa učenci letnega tečaja 6 dni počitnic.

Učenci letne šole, ki se želijo bolj temeljito izobraziti v živinoreji, mlekarstvu, travništvu in drugih pomožnih vedah, lahko vstopijo po končani letni šoli v drugi tečaj zimske šole, tako da dovrše popolni kmetijski pouk v zavodu v poldrugem letu.

V prvem zimskem tečaju se v obeh šolah poučuje pred vsem v splošno izobraževalnih predmetih, v drugem letnem, ozir. v drugem zimskem tečaju obeh šol se pa vrši pred vsem kmetijsko-strokovni pouk.

Pouk.

Pouk je praktično-teoretičen. Učni jezik je slovenski. Za pouk v šoli je določenih 24 do 39 ur na teden ali na dan po 5 do 6 ur. Pri pouku v šoli se gleda na to, da učenci predavano učno stvarino prav umevajo in da si jo prisvoje, kolikor mogoče že v šoli. Učno osebje se ima o tem prepričati s ponavljanjem in izpraševanjem.

Praktični pouk se prične redno po šolskem pouku. V izrednih slučajih se šolski pouk lahko skrajša v korist praktičnemu pouku.

Za teoretični pouk so nastavljeni redni in pomožni učitelji. Praktični pouk se vrši po navodilih strokovnih učiteljev, nadzorujejo ga pa gospodarski uslužbenci, oziroma praktikanti.

Teoretičen pouk obsega sledeče predmete:

I. v letni šoli:

1. Splošno izobraževalni predmeti: verouk, spisje, računstvo, geometrijo, zemljemerstvo in risanje, skupaj 300 ur;

2. utemeljevalni predmeti: (fizika, kemija, prirodopis) skupaj 220 ur;

3. strokovni predmeti: vinarstvo (140 ur), kletarstvo (100 ur), sadjarstvo in sadje-znanstvo (100 ur), uporaba sadja (40 ur), vrtnarstvo (40 ur), živinoreja (80 ur), mlekarstvo (20 ur), poljedelstvo (100 ur) čebelarstvo (20 ur), travništvo in pašništvo (20 ur), kmetijsko gospodarstvo 60 ur, skupaj 720 ur;

4. pomožni predmeti: kmetijsko knjigovodstvo (40 ur), kmetijsko združništvo (20 ur) in kmetijsko zakonodajstvo (20 ur), skupaj 80 ur;

5. stranski predmeti: srbohrvaščina in domovinoznastvo (80 ur), petje (80 ur), skupaj 160 ur.

II. V zimski šoli:

1. splošno izobraževalni predmeti 300 ur (kot zgoraj);

2. utemeljevalni predmeti (kot zgoraj) 220 ur;

3. strokovni predmeti: živinoreja (120 ur), mlekarstvo (60 ur), poljedelstvo (140 ur), travništvo in planšarstvo (60 ur), sadjarstvo in sadje-znanstvo (80 ur), vrtnarstvo (40 ur), gozdarstvo (40 ur), živinozdravstvo (40 ur), čebelarstvo 20 ur, kmetijsko gospodarstvo 60 ur, skupaj 660 ur;

4. pomožni predmeti: kmetijsko knjigovodstvo (40 ur), kmetijsko združništvo (20 ur), kmetijsko kupčijstvo (20 ur), kmetijsko zakonodajstvo (20 ur) skupaj 100 ur;

5. stranski predmeti: srbohrvaščina in domovinoznastvo (80 ur), petje (80 ur), skupaj 160 ur.

Ob koncu tečaja dobijo učenci izpise o klasifikaciji, ob koncu II. tečaja pa odhodno spričevalo.

Pouk o posameznih predmetih ima biti kolikor mogoče nazoren in lahko umljiv. Med poukom je staviti na učence primerna vprašanja, da se jih vzdržuje pri večji pazljivosti, in se ima učna tvarina tudi redno ponavljati. Da je pouk bolj nazoren, se podpira z razkazovanjem.

Praktično se vežbajo učenci redno ob pol dnevih. Pri tem so razdeljeni v oddelke po posameznih kmetijskih panogah in se pri delu vrstijo tako, da pride vsak učenec z vsako kmetijsko panogo v stik.

Posamezni učenci opravljajo tudi tedensko službo v vrstnem redu, eden kot gospodar, ki ima pregled in skrb nad vsem gospodarstvom, drugi pa v posameznih kmetijskih panogah (v hlevu, svinjaku, poskušališču, vinski kleti, mlekarni, v trtnici in drevesnici, na vrtu itd.) dalje tudi kot šolski reditelji, ki imajo skrbeti za red in snago v šoli in šolskem poslopu. Pri vsem tem se gleda vedno na potrebo dobrih kmetijskih gospodarjev, ki jih ima šola vzgajati. Učenci se zlasti ne smejo na zavodu omehkužiti in odvaditi dela. Po leti vstajajo ob 5. uri, po zimi ob $\frac{1}{2}$ 6 uri, ob 9. uri se pa podajo k počitku. Celi dan, razven ob času pri jedi, so zaposleni ali z učenjem, ali z delom.

Pri učenju in izven šolskega pouka jih nadzoruje prefekt zavoda, drugače pa strokovni učitelji in uslužbenci. Strogo se gleda zlasti na red, moralnost in poštenje učencev.

Gospodarski praktikanti in vajenci.

V šolo se sprejmejo tudi gospodarski praktikanti, in sicer s tem namenom, da se izvežbajo kolikor mogoče temeljito za praktični poklic.

Za praktikante se sprejemajo učenci, ki so dovršili zimsko, oziroma letno šolo s prav dobrim uspehom, in ki se želijo izpopolniti v praktičnem oskrbovanju gospodarstva.

Praktikanti imajo brezplačno stanovanje in hrano, imajo pri nadzorstvu učencev sodelovati in dobijo primerne nagrade.

Šola sprejema v praktični pouk tudi vrtnarske in gospodarske vajence.

Vrtnarski vajenci se izuče na zavodu za praktične vrtnarje v dobi treh let in dobe potem pomočniško spričevafo. Obiskujejo tudi teoretični pouk v vrtnarstvu in sadjarstvu.

Gospodarski vajenci se sprejemajo le v poletni dobi in sicer od 1. aprila do 31. oktobra,

vežbajo se poglavitno praktično ter uživajo le eno uro na dan teoretičnega pouka, vedno z ozirom na delo, ki ga v tem času opravljajo.

Pri vstopu v redno (letno ali zimsko) šolo imajo vajenci prednost. Vajenci dobivajo na zavodu pristošno hrano in stanovanje ter malo nagrado za izvršeno delo.

Kmetijski tečaji.

Na šoli se prirejajo med letom tudi kmetijski tečaji in sicer:

1. Tečaj za živinorejo; traja dva dni meseca februarja.

2. Vinarski tečaj s poukom o spomladnih delih, o obrezovanju in cepljenju trt; traja dva dni meseca februarja, oziroma marca.

3. Kletarski tečaj za vinogradnike in gostilničarje; traja 3 dni meseca januarja, oz. februarja.

4. Sadjarski tečaj s poukom o obrezovanju in saditvi drevja; traja 2 dni meseca marca.

5. Tečaj za pridelovanje krme; traja 2 dni meseca maja.

6. Vinogradniški tečaj s poukom v poletnih delih v zelenem cepljenju in o trtnih škodljivcih; traja 2 dni meseca junija.

7. Tečaj za uporabo sadja; traja 3 dni, meseca septembra.

8. Kmetijski tečaj za ljudske učitelje; traja 6 tednov.

Po možnosti se prirejajo tudi še drugi podobni tečaji. Tečaji pod 1.—7. imajo namen dati kmetičim gospodarjem in gospodinjam priliko, da se teoretično in praktično izvežbajo v najvažnejših kmetijskih opravilih.

Tečaj za ljudsko šolske učitelje ima namen, da se učitelji ljudskih šol izvežbajo v najvažnejših panogah kmetijstva tako, da zamorejo ta pouk vporabljeni zlasti v kmetijsko-nadaljevalnih šolah.

Poučni izleti.

Za popolnitev šolskega pouka se delajo z učenci izleti v bližnjo okolico in na oddaljena gospodar-

stva. Izleti se napravljajo v spremstvu dotičnih učiteljev in po načrtu, ki se sestavi pri učiteljski konferenci. O izletih imajo učenci spisati poročila.

III. Šolsko leto in sprejemni pogoji.

Šolsko leto prične vsako leto prvi ponedeljek v novembru in se konča v zimski šoli z 31. marcem, v letni šoli pa z 31. oktobrom naslednjega leta.

Letna šola ima zimski in letni tečaj. Zimski tečaj traja od novembra do konca marca, letni pa od aprila do konca oktobra.

Preskrbnina. Zavod je internat, to se pravi, učenci stanujejo v zavodu in imajo tu vso preskrbo, to je stanovanje, hrano in pranje perila. Preskrbnina je razmeroma nizka in znaša za letos 240 Din mesečno ter se plačuje polletno naprej. V slučaju naraščajoče draginje se preskrbnino lahko zviša. Plača se tudi lahko v živilih, zlasti v žitu.

Šolnina. Učenci iz Slovenije so šolnine prosti. Učenci iz drugih pokrajin plačujejo šolnino in sicer polletno naprej. Šolnina znaša za letos 50 Din za vsak tečaj, torej letno 100 Din.

Sprejem v šolo. V šolo se sprejemajo sinovi kmetjskih starišev, ki ostanejo po končanem šolanju na svojem domu, ki so najmanj 16 let stari, neoporekljive preteklosti ter so z dobrim uspehom dovršili ljudsko šolo. Mlajše se sprejema le, ako so telesno močno razviti. Prošnje za sprejem je predložiti do 15. septembra: Ravnateljstvu državne kmetijske šole na Grmu, p. Novomesto. Prošnji je priložiti sledeče listine: 1. domovnico ozir. krstni list, 2. zadnje šolsko izpričevalo, 3. zdravniško izpričevalo o telesnem in duševnem zdravju, 4. navedeno izpričevalo, 5. izjavo starišev ali varuhov, s katero se zavezujejo plačevati stroške šolanja.

Prosta mesta. V celoletni šoli je oddati nekaj prostih mest. Prosilci za ta mesta morajo priložiti svojim prošnjam ubožna izpričevala ali izkaz premoženja z navedbo družinskih in gmočnih razmer, predpisanih davkov itd., kakor je predpisano za oprostitev šolnine na srednjih šolah. Stariši ali varuhi, ki reflektirajo na prosta mesta, se morajo za-

vezati, da bo njih sin ali varovanec ostal pozneje na domačem domu, v nasprotnem slučaju pa da povrnejo zavodu stroške šolanja. Vsi učenci se morajo pred vstopom v šolo na lastne stroške nabaviti in s seboj prinesiti: 4 srajce, 4 spodnje hlače, 4 pare nogavic, 6 žepnih robcev, 4 obrisane, 1 glavnik, 1 krtačo za obleko, 1 krtačo za čevlje, po eno popolno letno in zimsko delavno ter praznično obleko in dva para trdnih čevljev. Dobro je imeti tudi en moder, moški predpasnik. Vse druge potrebščine preskrbi zavod proti plačilu lastnih cen. Vsak učenec položi kavcijo 100 Din, s katero jamči za poškodbe na zavodnem imetju. Ako bi se tekom šolanja izčrpala, treba je kavcijo zopet doplačati. Za zimo je treba vzeti s seboj eno toplo odejo. Vsak učenec mora imeti tudi cepilni nož in trne škarje. Oboje mu lahko preskrbi zavod po lastni ceni.

Opomba: Priloge, ki niso spričevala, morajo biti kolekovane z 1 Din, spričevala pa z 10 Din; ako so izdana pred 1. septembrom 1922 pa s 5 Din. Prošnja se kolekuje s 3 Din za rešitev se pa priloži košek 10 Din.

Vaje nci se sprejemajo na podlagi razpisa tečaja v dnevnih in strokovnih listih. Enako tudi tečajniki.

Na Grmu, dne 16. avgusta 1923.

Ravnatelj: **B. Skalický,**
kmetijski svetnik.

